

Barbora Nezvalová vyšla při volbě tématu diplomové práce ze svého zájmu o dějiny českého dramatu první poloviny 20. století. Rozhodla se prozkoumat jeho méně známou část, v syntetických výkladech nezřídka zastiňovanou zájmem o experimentální drama a avantgardní divadlo. V centru její pozornosti se ocitly hry vznikající na tradičním dramatickém půdorysu a počítající s uvedením na velkých divadelních scénách měšťanského typu. K nim patřila do jisté míry také dramata bratří Čapků, nicméně diplomantka se rozhodla vzhledem k jejich značné probádanosti zaměřit svou pozornost na hry, jež se sice s nimi co do umělecké úrovně nemohly měřit, jež však jako základ tehdejšího repertoáru velkých scén tvořily jejich přirozené okolí, o němž toho mnoho nevíme. Její práce tak svým zájmem o „průměrnou“ dramatickou produkci, vycházející vstříc vkusu většinového diváka, reaguje na ty současné tendence v literárně historickém výzkumu, jež deklarují nutnost zabývat se literární produkcí jistého období v celé její šíři a rozmanitosti.

Výzkumný vzorek byl utvořen na základě analýzy repertoáru Národního divadla ve 20. letech 20. století. Tvoří jej dramata, jež byla v daném období nejen v tomto divadle inscenována, nýbrž také napsána; lze tedy předpokládat, že se v nich nejvýrazněji odrážejí soudobé tendence dramatické tvorby. Vzhledem k tomu, že ji zajímalo, co v rámci oné „průměrné“ produkce rozhodovalo o úspěchu či neúspěchu konkrétního titulu, vybrala z tohoto vzorku trojici her s největším počtem repríz a ty porovnávala s tituly tematicky podobnými, avšak s minimálním počtem repríz.

Uvedený postup má pochopitelně svoje slabiny. Především je třeba předpokládat, že na počtu repríz se mohla (ale také nemusela) výrazně podílet konkrétní inscenační podoba i herecké výkony. Od tohoto aspektu se ovšem autorka vzhledem k absenci teatrologických kompetencí vědomě rozhodla abstrahovat a své závěry tudíž odvozuje pouze z analýzy dramatických textů, jež jediné jsou nám bezprostředně dostupné. Počet repríz mohly ovlivňovat i jiné skutečnosti, např. momentální poměry v Národním divadle, některým autorům více nakloněné než jiným apod. Přesto se domnívám, že porovnání dramatické struktury her s ohledem na počet repríz je netradičním postupem přinášejícím zajímavé výsledky, jež by si zasloužily další rozpracování.

Ukazuje se zejména, že k diváckému úspěchu konkrétního titulu zdaleka nestačilo atraktivní téma (ať už milostné či aktuálně politické); i když u běžných repertoárových her většinou nešlo o originalitu řešení a významovou hloubku, to, co bylo pro úspěch nezbytné, byla dobrá znalost dramatického řemesla, cit pro jevištní účinek. Medkův Plukovník Švec se nestal nejúspěšnější hrou Národního divadla v daném období jen kvůli svému státnímu étosu, nýbrž také proto, že šlo o dobře napsané drama, byť poněkud schematicky vyznívající.

Dalším, poměrně překvapivým zjištěním je skutečnost, že počet repríz se většinou shodoval s úsudkem soudobé kritiky. To narušuje zažitou představu o bytostném rozporu mezi postoji odborné kritiky a vkusem většinového diváka. Lze samozřejmě předpokládat, že divadelní recenzenti nepřístupovali k běžným repertoárovým titulům s maximalistickými požadavky na uměleckou kvalitu, vědomi si toho, že jde o víceméně spotřební produkci, nicméně i tak je toto zjištění přinejmenším zajímavé.

Slabší částí diplomové práce je její úvodní kompilační část věnovaná situaci meziválečného dramatu a divadla. Shrnutí poznatků odborné literatury je tu spíše na úrovni práce bakalářské než diplomové. Vlastní srovnávací analýza vybraných dvojic titulů je zdařilejší (navzdory tomu, že se tu autorka nemohla výrazněji opřít o sekundární literaturu), její závěry zajímavé a poměrně přesvědčivé.

Diplomovou práci Barbory Nezvalové hodnotím jako solidně zpracovanou a doporučuji ji k obhajobě.